

เอกลักษณ์ของเพลงละครโทรทัศน์

เพลงละครโทรทัศน์นั้น ถือเป็นเพลงไทยสากลประเภทหนึ่ง โดยมีพื้นฐานในการประพันธ์เพลงคล้ายคลึงกัน คือ ในบทเพลงหนึ่ง ๆ จะมีการซ้ำของทำนองเพลงบ่อยครั้ง ซึ่งแตกต่างจากเพลงประเภทอื่น เช่น เพลงคลาสสิก ที่จะมีการพัฒนาทำนองโดยตลอด เป็นต้น นอกจากนี้ สิ่งที่เหมือนกัน คือ การประสบความสำเร็จของเพลงนั้นขึ้นอยู่กับความถี่ของการนำเสนอต่อผู้บริโภค

ในด้านการผลิตนั้น (production) ส่วนของเนื้อร้อง ผู้ประพันธ์เนื้อร้องมีความจำเป็นต้องรู้เรื่องราวของละครโทรทัศน์อย่างเพียงพอ เพื่อที่จะประพันธ์คำร้องของเพลงละครโทรทัศน์ได้ เพลงละครโทรทัศน์นั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งของละครโทรทัศน์ ดังนั้นเนื้อหาของเพลงจึงต้องสะท้อนลักษณะของละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม จะพบว่า เพลงละครโทรทัศน์นั้นสามารถแบ่งได้คร่าว ๆ เป็น 2 ประเภทแบบ นั้นคือ ประเภทที่แสดงรายละเอียดของละครโทรทัศน์อย่างชัดเจน และอีกประเภทหนึ่งคือ ประเภทที่แสดงรายละเอียดของละครโทรทัศน์น้อยกว่า ในประเภทแรกนั้น เพลงละครโทรทัศน์มักจะมีลักษณะของการเล่าเรื่อง เมื่อฟังแล้วจะทำให้ทราบโครงเรื่องของละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ๆ ในบางเพลงจะมีการระบุชื่อละครโทรทัศน์ด้วย ดังนั้น ในบทเพลงประเภทนี้ ผู้ที่ชมละครโทรทัศน์จะมีความรู้สึกที่เข้าถึง เข้าใจ หรือมีอารมณ์ร่วมกับบทเพลงมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ชมละครโทรทัศน์ ตัวอย่างของเพลงประเภทนี้ เช่น เพลงมงกุฎดอกส้ม เป็นต้น ส่วนประเภทที่สองนั้น คำร้องของเพลงจะมีลักษณะเป็นกลาง คือ เปรียบเหมือนเพลงไทยสากลเพลงหนึ่งที่มีเนื้อหาตรงกับอารมณ์ หรือบรรยากาศของละครโทรทัศน์ เมื่อได้ยินเพลงเหล่านี้ ผู้ที่ไม่ได้ชมละครโทรทัศน์นั้นก็สามารถมีอารมณ์ ความรู้สึกร่วมกับเพลง โดยใช้จินตนาการของตนเองได้อย่างเต็มที่กว่า เนื่องจากเนื้อเพลงไม่ได้กำหนดตัวละคร ฉาก หรือสถานที่ไว้อย่างชัดเจน ตัวอย่างของเพลงประเภทนี้ เช่น เพลงเติมใจให้กัน เป็นต้น

คำร้องของเพลงนั้น จะเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแนวเพลงด้วย เนื่องจากเพลงละครโทรทัศน์มักจะมีวัตถุประสงค์ในการเล่าเรื่อง หรือสะท้อนอารมณ์ของตัวละคร ดังนั้นแนวเพลงส่วนใหญ่ จะเป็นแนวเพลงที่ไม่ตื่นเต้น เร้าใจ แต่เป็นเพลงที่มีจังหวะปานกลาง คือ ไม่เร็วไม่ช้าเกินไป ลักษณะของเพลงไม่เป็นเพลงสำหรับใช้ในการเต้นรำ เป็นต้น นอกจากนี้

เพลงละครโทรทัศน์มักจะมีลักษณะเฉพาะประการหนึ่ง คือ คำร้องที่เป็นส่วนสำคัญของเพลง มักจะปรากฏในช่วงเพลงที่มีท่วงทำนองโดดเด่นด้วยและมีการร้องซ้ำหลายครั้ง ซึ่งส่วนนี้เองคือส่วนที่ทำให้ผู้ฟังเพลงแล้วมีความรู้สึกว่าเป็นเพลงละครโทรทัศน์เรื่องนั้น ๆ ติดหู ในส่วนของเพลงตอนนี้ จะสามารถร้องตามได้ง่าย และเมื่อประกอบกับคำร้องที่กินใจ จะทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกประทับใจเป็นพิเศษได้

ในด้านการส่งเสริมการจำหน่ายนั้น เพลงละครโทรทัศน์มีช่องทางการส่งเสริมการจำหน่ายมากกว่าเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไป กล่าวคือ มีช่องทางการนำเสนอผ่านทางโทรทัศน์ในช่วงเวลาที่ละครโทรทัศน์ยังคงมีการแพร่ภาพอยู่ ซึ่งสำหรับในช่องทางอื่น ๆ เช่น ทางโทรทัศน์ ในช่วงของรายการเพลง หรือทางวิทยุ นั้น ถือได้ว่าเพลงละครโทรทัศน์และเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไปมีเท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับงบประมาณในด้านการส่งเสริมการจำหน่ายเทปเพลงชุดหนึ่ง ๆ

จะเห็นได้ว่าเพลงละครโทรทัศน์นั้นมิใช่ได้เปรียบเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไป ทางด้านช่องทางการส่งเสริมการจำหน่าย แต่อย่างไรก็ดี ข้อได้เปรียบนี้มิได้คงอยู่เป็นระยะเวลาานเนื่องจากระยะเวลาของการนำเสนอทางช่องทางดังกล่าวขึ้นอยู่กับความยาวของละครโทรทัศน์ เช่น ละครโทรทัศน์บางเรื่องแพร่ภาพนาน 2 เดือน หรือ 8 สัปดาห์ ในขณะที่ละครโทรทัศน์บางเรื่องมีช่วงเวลาการแพร่ภาพที่ยาวนานกว่า เป็นต้น ดังนั้น เมื่อละครโทรทัศน์จบบริบูรณ์แล้ว ช่องทางการส่งเสริมการจำหน่ายหลักจึงได้ยุติ ในขณะที่เพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไปนั้น ไม่มีข้อจำกัดดังกล่าว นอกจากนั้นการส่งเสริมการจำหน่ายเพลงละครโทรทัศน์นั้น มักจะไม่สามารถใช้วิธีการแสดงคอนเสิร์ต เช่นเดียวกับเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไปได้

ข้อสังเกตประการหนึ่ง คือ ละครโทรทัศน์บางเรื่องได้มีการนำเพลงไทยสากลที่มีได้เจาะจงประพันธ์เพื่อใช้สำหรับละครโทรทัศน์มาใช้ในละครโทรทัศน์ เนื่องจากว่าเพลงเหล่านั้นมีเนื้อหาบางส่วนที่สอดคล้องลงตัวกับละครโทรทัศน์ ดังนั้นเพลงประเภทนี้จึงเป็นเพลงไทยสากลที่ได้เปรียบกว่าเพลงไทยสากลอื่น ๆ ในด้านการส่งเสริมการจำหน่ายด้วย แต่อย่างไรก็ตาม จะพบว่าละครโทรทัศน์บางเรื่องได้นำเพลงที่ไม่สอดคล้องกับละครโทรทัศน์เท่าใดนักมาใช้ในละครโทรทัศน์ ซึ่งทำให้ภาพลักษณ์ของละครเรื่องนั้น ๆ ไม่เป็นเอกภาพ

ในด้านผู้ขับร้องเพลงนั้น เพลงละครโทรทัศน์จะมีผู้ขับร้อง 3 ประเภท นั่นคือ นักแสดงนำของละครโทรทัศน์ ศิลปินของบริษัทเทปเพลง และนักร้องที่ได้รับมอบหมายจาก

บริษัทหรือผู้ที่รับผลิตเพลงละครโทรทัศน์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ขับร้องเพลงละครโทรทัศน์นั้น จะมีความหลากหลายกว่าเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไป เนื่องจากสิ่งที่สำคัญของเพลงละครโทรทัศน์นั้น คือ เสียงร้องเท่านั้น เพื่อใช้ในช่วงเพลงนำละครและเพลงท้ายละคร ในขณะที่ผู้ขับร้องเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไป มักจะต้องผ่านกระบวนการสร้างนักร้อง ซึ่งได้แก่ การสรรหานักร้อง การทดสอบศักยภาพนักร้อง การเรียนร้องเพลง การหาแนวความคิดหลักของงานเพลง เป็นต้น

กระบวนการซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์

กระบวนการซื้อนั้น ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ความต้องการ (Felt Need)
2. พฤติกรรมก่อนการซื้อ (Prepurchase Activities)
3. การตัดสินใจซื้อ (Purchasing Decision)
4. พฤติกรรมการใช้ (Use Behavior)
5. ความรู้สึกหลังการซื้อ (Post Purchase Feeling)

1. ความต้องการเทปเพลงละครโทรทัศน์

ความต้องการเทปเพลงหรือความต้องการฟังเพลงนั้น เป็นความต้องการทางจิตวิทยา (Psychological Need) ที่เกิดจากแรงจูงใจด้านอารมณ์ (Emotional Motives) เพื่อการพักผ่อน (desire for pleasure and recreation) เช่นเดียวกับ การท่องเที่ยว การชมภาพยนตร์ เป็นต้น จากการวิจัยพบว่า มีความต้องการเทปเพลงละครโทรทัศน์เนื่องจากการฟังเพลงละครโทรทัศน์นั้นจะมีความสุข มีจินตนาการ ตลอดจนมีอารมณ์ความรู้สึกร่วมกับเพลงนั้น ๆ

สาเหตุของความต้องการเทปเพลงละครโทรทัศน์มีหลายประการ ได้แก่ ความรู้สึกต้องการที่มีความเกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ ได้แก่ ความชอบละครโทรทัศน์ในด้านต่าง ๆ เช่น คำโครงเรื่อง ตัวละคร ฉาก แสง ภาษา คำพูด บทสนทนา เป็นต้น ความชอบนักแสดงนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อนักแสดงนำเป็นผู้ขับร้องเพลงละครโทรทัศน์ นอกจากนั้นคือความต้องการ

การเทพเพลงเนื่องจากละครโทรทัศน์กำลังได้รับความนิยม ซึ่งเป็นปกติวิสัยของวัยรุ่นที่จะวัดกระแสนิยมของสื่อบันเทิงเพื่อที่ตนเองจะได้รับการยอมรับในสังคมเพื่อนได้ (George H.Lewis : 200) และมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ผู้บริโภคเกี่ยวข้องด้วยโดยมีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิดเห็นและค่านิยมของบุคคล

ประการต่อมา ได้แก่ความรู้สึกต้องการที่มีความเกี่ยวเนื่องกับเพลง ได้แก่ ความประทับใจในคำร้องของเพลงละครโทรทัศน์ที่สื่อความหมายกินใจผู้ฟังและแสดงใจความเกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องของละครโทรทัศน์ นอกจากนั้น คือความประทับใจในความไพเราะของทำนองเพลง ซึ่งเป็นความประทับใจในส่วนของคนตรี แต่อย่างไรก็ตาม ในการสื่อความหมายของเพลงนั้น คำร้องมิใช่สิ่งเดียวที่สามารถสื่อความหมายได้ เนื่องจากองค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งของเพลงคือ คนตรี ซึ่งรวมถึง ทำนอง จังหวะ เสียงประสานและการเรียบเรียงดนตรี ยังเป็นสิ่งที่สื่อความหมายของเพลงได้อีกด้วย

นอกจากนั้นความรู้สึกต้องการเทพเพลงละครโทรทัศน์ยังมีสาเหตุเนื่องจากคุณสมบัติของสื่อเทพเพลงเองซึ่งหมายถึงการที่ผู้ซื้อเทพเพลงสามารถฟังเพลงเมื่อมีความต้องการได้ และสามารถเปิดฟังบ่อยครั้งได้เท่าที่ต้องการ ทำให้ไม่มีความจำเป็นในการรอฟังเพลงจากสื่อโทรทัศน์ในช่วงเวลาของเพลงนำละครและเพลงท้ายละคร หรือรอฟังเพลงจากวิทยุ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมกมล ลิ้มปัทม์ (พ.ศ.2532) ซึ่งพบว่าบทบาทของธุรกิจเทพเพลงไทยสากล มีผลกระทบต่อระบบย่อยของสังคม คือทำให้สมาชิกในสังคมมีโอกาสพักผ่อนคลายความตึงเครียดกับความบันเทิงที่สามารถหาซื้อได้ง่าย มีราคาถูกและสามารถพกพาไปได้ทุกที่ และทุกโอกาสที่ต้องการ และทำให้สมาชิกในสังคมมีลักษณะเป็นปัจเจกบุคคล (individual) มากยิ่งขึ้น เนื่องจากผู้ฟังแต่ละคนสามารถที่จะเลือกฟังเพลงเฉพาะที่ตนชื่นชอบเพียงลำพังได้

นอกเหนือจากความต้องการเทพเพลงเนื่องจากแรงจูงใจทางด้านอารมณ์แล้ว ยังมีความต้องการเนื่องจากวัตถุประสงค์อื่น ๆ เป็นต้นว่า อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความจำเป็นและความต้องการสินค้าและบริการที่แตกต่างกัน บุคคลบางอาชีพ เช่น นักร้อง นักดนตรี มีความต้องการเทพเพลงละครโทรทัศน์เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ เป็นต้น

2. พฤติกรรมก่อนการซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์

จากการวิจัยนี้พบว่า ผู้ที่ซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์ทุกคนเคยได้ยินเพลงจากสื่อโทรทัศน์ ในช่วงเวลาของเพลงนำละครหรือเพลงท้ายละคร และมีกลุ่มตัวอย่าง 2 ใน 3 หรือ 20 คน เคยได้ยินเพลงละครโทรทัศน์จากสื่อวิทยุ จะเห็นได้ว่าเพลงละครโทรทัศน์จะมีช่องทาง การสื่อสารหลัก คือทางโทรทัศน์ ซึ่งแตกต่างจากเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไป ที่มีวิทยุเป็นช่องทาง การสื่อสารหลัก ดังเช่น ลำปางค์ ผลไม้ (2535) พบว่า สื่อที่เยาวชนเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับ เทปเพลงไทยสากลอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สื่อวิทยุ รองลงมาได้แก่สื่อโทรทัศน์ และนุช นานา รามสมภพ (2529) ซึ่งพบว่า สื่อวิทยุเป็นสื่อหลักในการเปิดรับข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับ เทปเพลงและดนตรี เพราะว่าเยาวชนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างกับการฟังเพลง และรายการทาง วิทยุส่วนใหญ่เป็นรายการเพลง

งานวิจัยนี้พบว่า มีผู้ที่ติดตามชมละครโทรทัศน์อย่างสม่ำเสมอ จำนวน 15 คน ชม ละครโทรทัศน์บางครั้งบางคราว 14 คน ไม่ชมละครโทรทัศน์ 1 คน ผู้ที่ชมละครโทรทัศน์มาก กว่าจะมีโอกาสในการฟังเพลงละครโทรทัศน์มากกว่า เนื่องจากเพลงละครได้มีบทบาทเป็น เพลงประกอบละครโทรทัศน์ด้วย (background music) ซึ่งในระหว่างที่มีการชมละคร โทรทัศน์จะมีโอกาสได้ยินเพลงเสมอ

การฟังเพลงละครโทรทัศน์ในช่วงเพลงนำละครและเพลงท้ายละครนั้น จะมีแนวโน้มที่ ได้ฟังเพลงตั้งแต่ต้นจนจบ ยกเว้นในกรณีที่ละครโทรทัศน์บางเรื่องตัดบางส่วนของเพลงออก ไป เพื่อใช้เพลงในการโฆษณาแทน การฟังเพลงละครในช่วงเวลาดังกล่าวนั้นจะทำให้ สามารถทราบเหตุการณ์ของละครโทรทัศน์บางเรื่องในตอนต่อไปได้ เนื่องจากในปัจจุบัน ละครโทรทัศน์บางเรื่องจะมีการนำเสนอเหตุการณ์ที่สำคัญบางส่วนของละครในตอนต่อไป โดยนำเสนอในช่วงละครโทรทัศน์จบ ซึ่งเป็นการเชิญชวนให้ผู้ชมมีการติดตามละคร และยังทำ ให้มีโอกาสได้ทราบข้อมูลในเรื่องของผู้สนับสนุนละครโทรทัศน์ด้วย

นอกจากนั้น มีผู้แสดงทรรศนะว่า การชมละครโทรทัศน์ช่วงเพลงนำละครและเพลง ท้ายละครเปรียบเหมือนการชมมิวสิควิดีโอ ซึ่งให้ความเพลิดเพลิน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่น่าไปสู่

การตัดสินใจซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์ ซึ่งในประเด็นนี้สอดคล้องกับ ลำอานค์ ผลไม้ (2535) คือ รูปแบบของรายการเพลงทางโทรทัศน์ และมิวสิควิดีโอ เป็นรูปแบบการส่งเสริมการจำหน่ายที่เยาวชนชอบมากที่สุด และมีความต้องการให้มีการเปิดมิวสิควิดีโอเพิ่มมากขึ้นก่อน การวางจำหน่ายเทปเพลงไทยสากล ตลอดจนผลการวิจัยในส่วนการสัมภาษณ์เจาะลึกบริษัท ผู้ผลิตเทปเพลงไทยสากลส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นตรงกันว่า มิวสิควิดีโอ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อเทปเพลงไทยสากลของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

3. การตัดสินใจซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์

ในขั้นตอนของการตัดสินใจซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์ ประเด็นสำคัญที่สุดในการพิจารณา คือ ประเด็นเรื่องผลิตภัณฑ์ (product) โดยในการพิจารณาเพื่อตัดสินใจซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์นั้น จะคล้ายกับการตัดสินใจซื้อเทปเพลงไทยสากลประเภทอื่น กล่าวคือ จะมีการพิจารณาในเรื่องของเพลงในด้าน คำร้อง ทำนอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้เพลงมีความไพเราะ ตลอดจนการพิจารณาในเรื่องแนวเพลง จำนวนเพลง คุณภาพของผู้ขับร้อง โดยอาจเป็นศิลปินที่ชื่นชอบ หรือมีความแปลกใหม่ การพิจารณาปกและหีบห่อที่มีความเรียบร้อย สวยงาม เป็นเทปเพลงที่ถูกต้องตามกฎหมาย และยังมีการพิจารณาในเรื่องค่ายเพลงหรือผู้ผลิตเทปเพลงด้วย นอกจากนี้ จะมีผู้ที่พิจารณาในส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับละคร คือ ผู้บริโภคบางคนจะตัดสินใจซื้อเพลงละครโทรทัศน์ที่เป็นเพลงจากละครที่ตนเองชื่นชอบ ประทับใจ ในด้านต่าง ๆ เช่น เนื้อเรื่อง ตัวละคร เป็นต้น

สำหรับการพิจารณาเรื่องสถานที่ (place) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน มีร้านเทปประจำ โดยเป็นร้านที่อยู่ละแวกที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน โรงเรียน มหาวิทยาลัย ร้านค้าในห้างสรรพสินค้า

ส่วนการพิจารณาในเรื่องราคา (price) นั้น มีผู้ที่พิจารณาและไม่พิจารณาประเด็นนี้จำนวนเท่า ๆ กัน คือ ประเภทละ 15 คน โดยจากงานวิจัยพบว่า ผู้บริโภคบางคนจะยังไม่ซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์ที่เป็นมินิอัลบั้ม เนื่องจากมีความต้องการรออัลบั้มเต็มวางตลาด เพราะราคาเทปใกล้เคียงกัน ซึ่งในประเด็นนี้ จะขัดแย้งกับ นุชนาฏ งามสมภพ (2529) ที่พบว่า ไม่ว่าจะเทปเพลงไทยสากลจะมีราคาถูกหรือแพงกว่ากัน ก็ไม่มีผลต่อการซื้อเทปเพลง

สากลแต่อย่างใด นอกจากนั้น ราคาที่สามารถซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์ได้จะเป็นราคาที่ต่ำกว่าราคาที่ปรากฏบนปกเทปอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ สำอางค์ ผลไม้ (2535) คือเยาวชนมีความเห็นในระดับมากกว่า เทปเพลงไทยสากลติดป้ายราคาแพงกว่าราคาที่ขาย

ในส่วนของ การส่งเสริมการตลาด (promotion) หรือการส่งเสริมการจำหน่ายนั้น เป็นส่วนที่มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นวิธีการที่ธุรกิจเทปเพลงไทยสากลใช้เพื่อเพิ่มจำนวนยอดขายเทปเพลง เทปเพลงละครโทรทัศน์นั้น มีข้อได้เปรียบกว่าเทปเพลงไทยสากลทั่วไปในแง่ของการส่งเสริมการจำหน่ายที่สามารถนำเสนอทางโทรทัศน์เป็นประจำ แต่อย่างไรก็ตามช่องทางนี้จะยุติลงเมื่อละครโทรทัศน์จบบริบูรณ์ นอกจากนั้น การส่งเสริมการตลาดมักจะไม่ปรากฏในรูปแบบของการแสดงคอนเสิร์ตเว้นแต่ในกรณีที่ผู้ขับร้องเพลงละครโทรทัศน์เป็นศิลปินเพลงไทยสากลด้วย ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่เป็น การส่งเสริมการตลาดเพลงละครโทรทัศน์ คือ การที่นักแสดงนำในละครโทรทัศน์เป็นผู้ขับร้องเพลงละครโทรทัศน์ โดยประเด็นในเรื่องการส่งเสริมการจำหน่ายดังกล่าวจะกล่าวถึงอย่างละเอียดต่อไป

4. พฤติกรรมการใช้เทปเพลงละครโทรทัศน์

พฤติกรรมการใช้เทปเพลงของผู้ที่ซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์นั้นมีแตกต่างกันไป แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์ทุกคนย่อมมีการฟังเพลง แต่จะมีความแตกต่างกันในเรื่องของความถี่ในการฟังเพลง คือ บุคคลประเภทฟังเพลงบ่อยมากในช่วงเวลาที่เพิ่งซื้อเทปมาใหม่ หรือช่วงเวลาที่ละครกำลังได้รับความนิยมมาก และบุคคลประเภทฟังเพลงละครโทรทัศน์หลังจากละครโทรทัศน์จบบริบูรณ์ไปแล้ว ในด้านของสถานที่ฟังเพลง จะมีบุคคลที่ฟังเพลงในรถยนต์ และฟังเพลงในบ้าน บางคนจะฟังเพลงคนเดียว บางคนจะฟังเพลงร่วมกับครอบครัว นอกจากนั้นผู้ฟังบางคนจะคิดถึงละครโทรทัศน์ขณะที่ฟังเพลงด้วย

การนึกภาพของละครโทรทัศน์ในขณะที่ฟังเพลงละคร นั้น นับได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์หนึ่งของผู้ประพันธ์เพลงละครโทรทัศน์ คงกระพัน แสงสุริยะ ซึ่งเป็นนักแสดงเรื่อง "จากฝันสู่นิรันดร" และเป็นผู้ประพันธ์เพลงละครโทรทัศน์เรื่องนี้ ได้กล่าวว่า "เพลงในอัลบั้มเพลงประกอบละครเรื่อง 'จากฝันสู่นิรันดร' ชุดนี้ ผมไม่อยากจะให้เหมือนเพลงประกอบละครทั่วไป ผมอยากจะให้ฟังแล้วนึกตามไปถึงภาพของละครด้วย เพราะผมจะมีเพลงให้กับตัวเอง อย่าง

เพลงของทีวิลลี (แมคอินทอช) เพลงของแอน (ทองประสม) และเพลงของผม”¹ จะเห็นได้ว่าละครในปัจจุบันนี้จะมีเพลงประกอบละครจำนวนมากขึ้น ซึ่งสามารถทำให้รวมเป็นอัลบั้มได้ในคราวเดียว และตัวละครเอกแต่ละคนจะมีเพลงประจำตัว

พฤติกรรมอื่น ๆ นอกจากการฟัง คือ ผู้ซื้อเทปบางคนจะมีการร้องเพลงละครโทรทัศน์ เล่นดนตรีเพลงละครโทรทัศน์ เช่น การเล่นดนตรีประเภทเปียโน กีตาร์ และขลุ่ย นอกจากนั้น การเล่นดนตรีโดยใช้เพลงประกอบละครโทรทัศน์ ยังสามารถพบได้ในงานสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนทุกระดับชั้นนั้นมีโอกาสเปิดรับสื่อประเภทละครโทรทัศน์และรู้จักเพลงประกอบละคร ดังเช่น “พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรีก่อเกิดเพลงประกอบละครเรื่องดัง ‘เรือนมยุรา’ คือเพลง ‘ณ วันนี้’ มาถอดโน้ตไวโอลินออกโชว์ทางไอทีวีจนฮือฮาทั้งวงการ”²

นอกจากนั้น ยังมีการใช้ประโยชน์จากปกเทป เช่น การดูเนื้อร้อง หรือการดูรายชื่อผู้ผลิตผลงานเพลง กรอเทปเพลงเพื่อฟังซ้ำ การให้ผู้อื่นยืมเทปเพลง การบันทึกเพลงลงในเทปม้วนอื่น เนื่องจากสินค้าประเภทเทปเพลง แผ่นเสียง ซีดี มิใช่สินค้าราคาถูก ทำให้มีการบันทึกเทปเพลงแทนการซื้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ James Lull : 147. ที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการใช้เทปเพลง

จะเห็นได้ว่าการใช้ประโยชน์จากเทปเพลงในกิจกรรมเบื้องหน้า (foreground) เช่น การร้องเพลง เล่นดนตรี โดยเป็นการใช้ประโยชน์ส่วนบุคคล ได้แก่ การร้องเพลง ฟังเพลง เล่นดนตรีคนเดียว การร่วมกิจกรรมภายในครอบครัว เช่น การร้องเพลงร่วมกัน นอกจากนั้นยังเป็นกิจกรรมเบื้องหลัง (background) เช่น การฟังเพลงในขณะที่ทำกิจกรรมอื่น เป็นต้น

การใช้ประโยชน์จากเทปเพลงประกอบละครโทรทัศน์นั้นได้แสดงออกในด้านกายภาพ (physical) ซึ่งได้แก่การร้องเพลง และเล่นดนตรี ทางด้านอารมณ์ (emotional) ซึ่งได้แก่การมีความรู้สึกถึงความไพเราะของเพลง ตลอดจนในการเรียนรู้ (cognitive) ได้แก่การย้อนระลึกถึงละครโทรทัศน์

¹ ข่าวสด (5 พฤษภาคม 2541) : 17.

² เกล็นิวส์ (23 เมษายน) : 16.

5. ความรู้สึกหลังการซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์

หลังจากที่ได้ซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์แล้ว จะพบว่าผู้ที่ซื้อเทปเพลงจะมีความรู้สึกพอใจและไม่พอใจในเทปเพลงนั้น โดยความพอใจคือการได้ซื้อเพลงที่ตนมีความต้องการอยู่แล้ว เนื่องจากสินค้าประเภทเทปเพลงนั้น ผู้บริโภคสามารถรู้จักเพลงและวางแผนการซื้อมาก่อนแล้ว (Eric W. Rothenbuhler : 79.) ความพอใจเนื่องจากการที่สามารถฟังเพลงเมื่อมีความต้องการ ซึ่งเป็นคุณสมบัติของสื่อเทปเพลงที่ผู้ฟังสามารถเลือกเวลาและสถานที่ที่ต้องการฟังเพลงได้ ดังนั้น ผู้บริโภคจึงไม่มีบทบาทผู้รับอย่างเดียวที่จะต้องรอฟังเพลงในช่วงการแพร่ภาพละครโทรทัศน์แต่มีบทบาทเป็นผู้เลือกฟังเพลงที่ต้องการได้ (an active programmer of music) (James Lull : 147.)

นอกจากนั้น ความพอใจยังเกิดจากความรู้สึกว่าได้ฟังเพลงที่ไพเราะ มีคุณภาพ และเนื้อเพลงสอดคล้องกับละครโทรทัศน์ ตลอดจนละครอยู่ในสมัยนิยม มีดนตรีคาราโอเกะสำหรับหัดร้องเพลง และบุคคลในครอบครัวชื่นชอบ ซึ่งในประเด็นนี้เกี่ยวข้องกับอายุและวัฏจักรของครอบครัว (Age and Family Life Cycle) ซึ่งหมายความว่า ครอบครัวที่มีบุตรแล้วมีสมาชิกเพิ่มขึ้น กิจกรรมในครอบครัวเป็นสิ่งที่เชื่อมความสัมพันธ์กัน ซึ่งทำให้ครอบครัวมีความสุข

จะเห็นได้ว่าผู้บริโภคที่มีความพึงพอใจในตัวสินค้า (physical satisfaction) คือ การที่ผู้บริโภคมีความรู้สึกว่าการซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์นั้น ๆ ค่ำกว่ากับเงินที่เสียไป และนอกจากนั้นยังมีความพึงพอใจทางด้านจิตวิทยา (psychological satisfaction) คือ เพลงละครนั้นมีความไพเราะ และตอบสนองความต้องการทางด้านจิตใจของผู้บริโภค

แต่อย่างไรก็ดี ความรู้สึกที่ไม่พอใจเทปเพลงละครโทรทัศน์ยังมีอยู่หลายประการ เป็นต้นว่า จำนวนเพลงที่ไพเราะในเทปมีน้อย ทำให้เกิดความรู้สึกว่าไม่คุ้มค่า เพลงบางเพลงไม่ปรากฏในละครโทรทัศน์หรือเนื้อเพลงไม่สอดคล้องกับละครโทรทัศน์ เป็นเพลงที่ไม่มีคุณภาพ โดยเป็นการลอกเลียนเพลงอื่น ๆ มา หรือนักแสดงนำซึ่งเป็นผู้ขับร้องเพลง แต่ร้องได้ไม่ดีคุณภาพเทปต่ำ ทำให้เทปเสียเร็ว ปกเทปไม่สวยงามหรือไม่มีเนื้อเพลง เป็นต้น

นอกจากนั้น การที่เพลงละครโทรทัศน์บางเพลงมีการนำไปรวมจำหน่ายกับเพลงอื่น ๆ อีกหลายครั้งโดยเปลี่ยนหน้าปกเทปไป ทำให้ผู้บริโภคมีความรู้สึกว่าจะต้องเสียเงินเพื่อซื้อเพลงเดียวกันอีกหลายครั้งหลายหน และประการสุดท้ายคือ ดนตรีคาราโอเกะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้บริโภคบางคนไม่ต้องการเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากไม่ได้ใช้ประโยชน์และมีความต้องการใช้ประโยชน์จากเทปเพลงละครโทรทัศน์ในการฟังเพลงเพียงอย่างเดียว

จะเห็นได้ว่า ความรู้สึกพอใจและไม่พอใจเทปเพลงละครโทรทัศน์นั้น จะมีความรู้สึกบางอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่เพิ่มเติมขึ้นจากเทปเพลงไทยสากลประเภทอื่น ๆ นอกจากนี้ คุณสมบัติบางประการนั้นผู้บริโภคบางส่วนจะมีความพอใจ ในขณะที่ผู้บริโภคบางส่วนไม่มีความพอใจ เป็นต้นว่า การที่นักแสดงนำเป็นผู้ขับร้องเพลงหรือการมีดนตรีคาราโอเกะ ซึ่งในประเด็นดังกล่าวจะกล่าวถึงต่อไป

บทบาทของละครโทรทัศน์ต่อเทปเพลงละครโทรทัศน์ในแง่ของการส่งเสริมการจำหน่าย

จากการศึกษาพบว่าผู้ที่ซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์ทั้งหมดเคยได้ยินเพลงจากละครโทรทัศน์จากสื่อโทรทัศน์ และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คนจาก 30 คนเคยได้ยินจากสื่อวิทยุด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าช่องทางหลักทางการซื้อเพลงละครโทรทัศน์ คือ สื่อโทรทัศน์โดยช่วงเวลาที่เป็นหลัก คือ ช่วงเพลงนำละคร (Main Title) และเพลงท้ายละคร (End Title) เนื่องจากเป็นช่วงเวลาที่มีการเสนอเพลงละครโทรทัศน์ในเวลาที่เหมาะสม และมีแนวโน้มที่จะได้ฟังเพลงละครโทรทัศน์ทั้งเพลง นอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 50 ของผู้ที่ซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์นั้นเป็นผู้ที่ติดตามชมละครโทรทัศน์สม่ำเสมอ ซึ่งหมายถึงการที่บุคคลกลุ่มตัวอย่าง ได้ฟังเพลงละครโทรทัศน์ในช่วงของการดำเนินเรื่อง (Background Music) อย่างเต็มที่ด้วย ซึ่งเป็นสิ่งที่นำไปสู่การซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์

เพลงละครโทรทัศน์เมื่อนำมาใช้ในส่วนของการดำเนินเรื่องนั้น จะปรากฏในหลายรูปแบบ คือ เพลงร้อง และ เพลงบรรเลง โดยในส่วนของเพลงร้องนั้น จะเป็นเพลงที่ใช้ในช่วงเพลงนำละคร และเพลงท้ายละครเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเพลงบรรเลงนั้น มักจะเป็นเพลงที่ตัด

แปลงจากเพลงนำละคร และเพลงท้ายละคร โดยการลดแนว (track) ของเสียงร้องออก หรือ ประพันธ์โดยใช้ทำนองของเพลงนำละครและเพลงท้ายละครเป็นหลัก นอกจากนั้นยังพบว่า ในละครโทรทัศน์บางเรื่องจะนำเพลงนำละครและเพลงท้ายละครมาใช้ในการดำเนินเรื่องด้วย คือ เป็นเพลงที่มีเสียงร้อง อย่างไรก็ตาม ในส่วนของเพลงที่ใช้ในช่วงของการดำเนินเรื่องนั้น ยังสามารถจำแนกหน้าที่ได้สองประการ คือ เพลงเมื่อทำหน้าที่เป็นเสียงหลัก (Main Voice) และเพลงเมื่อทำหน้าที่เป็นดนตรีประกอบ (Background Music)

ละครโทรทัศน์นั้นมีหน้าที่ชัดเจน (manifest function) คือให้ความบันเทิง และมีหน้าที่แอบแฝง (latent function) คือสร้างโลกที่ไม่เป็นจริงชั่วคราว ซึ่งจะเห็นได้ว่าในชีวิตจริงนั้น ดนตรีหรือเพลงไม่ได้อยู่ในห้วงบรรยากาศ เหตุการณ์ และอารมณ์ แต่สำหรับละครโทรทัศน์นั้น ดนตรีหรือเพลงที่ปรากฏในเวลาที่เหมาะสม เป็นสิ่งที่เสริมสร้างบรรยากาศ และจุดให้ผู้ชมละครโทรทัศน์อยู่ในโลกของละครนั้น ๆ มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเรื่องราวมีภาพประกอบ มีการดำเนินเรื่อง แม้ว่าจะเป็นเรื่องที่แต่งขึ้นแต่ก็คล้ายเรื่องจริงมาก ในบางกรณีจะพบว่าในการดำเนินเรื่องของละครโทรทัศน์นั้น ไม่มีบทสนทนาแต่กลับเป็นเพลงร้องแทน โดยตัวละครแสดงสีหน้าท่าทาง อากัปกริยา ในความรู้สึกจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ในขณะที่เพลงนั้น ๆ เป็นเพลงที่สื่อเนื้อหา ซึ่งแสดงถึงความคิดและความรู้สึกของจิตใจของตัวละครนั้น ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าเพลงนั้น ๆ ได้ทำหน้าที่เป็นดนตรีเล่าเรื่อง ซึ่งเป็นเสมือนเสียงหลัก (Main Voice) หรือเป็นดนตรีพื้นหน้า (Foreground Music) ซึ่งหมายถึงดนตรีที่มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับเนื้อหา ในอีกแง่มุมหนึ่ง เมื่อดนตรีอยู่ในฐานะที่เป็นสื่อที่ส่งเสริมเพิ่มเติม อารมณ์ความรู้สึกสุนทรีย์ภาพ และจินตนาการต่อเนื้อหาของละครโทรทัศน์ และใช้ในการสร้างความต่อเนื่องของฉากต่าง ๆ ให้มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดนตรีนี้จะอยู่ในฐานะของดนตรีพื้นหลัง (Background Music)

จะเห็นได้ว่าเนื้อด้วยเพลงละครโทรทัศน์เป็นเพลงที่ผู้บริโภคสามารถฟังได้อย่างสม่ำเสมอทางโทรทัศน์โดยมีช่วงเวลาการนำเสนอที่แน่นอนและมีความถี่ในการนำเสนอมากกว่าเพลงประเภทอื่นทางโทรทัศน์ โดยไม่ต้องเสียงบประมาณในการส่งเสริมการตลาดในช่วงเวลาดังกล่าวเลย นอกจากนี้จะมีการสร้างสรรค์ในรูปของมิวสิกวิดีโอเพื่อใช้เผยแพร่ในรายการเพลง หรือมีการนำเพลงดังกล่าวเพื่อเผยแพร่ทางวิทยุ ดังนั้นจึงถือได้ว่าเพลงละครโทรทัศน์มีข้อได้เปรียบในแง่ของการส่งเสริมการตลาดที่สม่ำเสมอ ซึ่งสามารถย้ำเตือนความจำของผู้บริโภคได้

เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นกลยุทธ์ของการส่งเสริมการตลาดเพื่อเตือนความจำ คือ การใช้การส่งเสริมการตลาดด้วยระยะเวลาและความถี่ที่เหมาะสม จะมีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าของผู้บริโภค

เสียงนั้นเข้าถึงประสาทสัมผัสได้ดีกว่าภาพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าภาพที่ไม่ได้ตั้งใจดูหรือไม่ ได้ดู จะไม่สามารถเห็นได้ แต่ในขณะที่ไม่ได้ตั้งใจฟัง ก็สามารถได้ยินเสียงได้ นอกจากนั้น การที่เกิดเสียงหลายเสียงขึ้นพร้อมกันนั้นจะไม่เป็นการรบกวน ผู้ฟังไม่รู้สึกลบสน เช่น การมีดนตรีประกอบ (Background Music) ในระหว่างการสนทนา เป็นต้น อย่างไรก็ตาม การสื่อความหมายโดยผ่านทางสื่อประเภทโทรทัศน์นั้น ซึ่งนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียงนั้น ย่อมมีอิทธิพลต่อการสร้างแรงกระตุ้นหรือชักนำให้ผู้รับสื่อเกิดจินตนาการได้มากกว่าสื่อวิทยุ ซึ่งนำเสนอเพียงเสียงอย่างเดียว

เพลงละครโทรทัศน์นั้นเป็นเพลงที่มีความเกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ซึ่งเป็นเพลงที่มีข้อแตกต่างจากเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไป ในแง่ของการมีความสัมพันธ์ระหว่างภาพ และ เสียง กล่าวคือ สำหรับเพลงละครโทรทัศน์นั้น เพลงจะมีความสัมพันธ์กับเรื่องราว เริ่มจากในส่วนของ การประพันธ์เพลงที่จะต้องมึเนื้อหาของละครโทรทัศน์เป็นกรอบและเพลงนั้น ๆ ได้นำมาใช้ในละครโทรทัศน์เป็นองค์ประกอบหนึ่งเพื่อส่งเสริมละครโทรทัศน์ให้มีความสมบูรณ์ในการสื่อความหมายมากขึ้น ในกรณีนี้คือการใช้เสียง (sound track) เพื่อประกอบภาพ (visual track) ในขณะที่เพลงไทยสากลนั้นจะมีความสัมพันธ์กับภาพในกรณีที่มีการผลิตมิวสิควิดีโอเพื่อการส่งเสริมการจำหน่าย ซึ่งในกรณีนี้คือการใช้ภาพ (visual track) ประกอบเสียง (sound track)

จากการศึกษาพบว่ามีกลุ่มตัวอย่างที่ได้แสดงทรรศนะว่าการชมละครโทรทัศน์และได้ฟังเพลงละครโทรทัศน์ไปด้วยนั้น เปรียบเสมือนการได้ดูมิวสิควิดีโอ นอกจากนั้นจะทำให้เกิดจินตนาการด้วย ถึงแม้ว่าในการนำเสนอเพลงนั้น ไม่จำเป็นจะต้องอาศัยความสนใจในเรื่องของการมองเห็น เช่นเดียวกับสื่ออื่น เช่น โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หนังสือ ฯลฯ แต่การที่ธุรกิจเพลงไทยสากลได้นำมิวสิควิดีโอมาใช้เพื่อการส่งเสริมการจำหน่าย เนื่องจากมิวสิควิดีโอเป็นสื่อประสม ที่ไม่เป็นเพียงการเสนอภาพที่สะท้อนแนวคิดของเพลง และการแสดงออกเท่านั้น แต่ยังมี การเต้นรำ การแสดงท่าทาง การเล่าเรื่อง แฟชั่นและการแต่งกาย แสงไฟ ตลอดจนเทคนิคพิเศษทางภาพ ซึ่งทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่น่าสนใจ และให้ความ

ผลิตเพลงโดยเฉพาะต่อผู้ชมหนุ่มสาว (Sun & Lull, 1986) และการที่เพลงละครโทรทัศน์ซึ่งปรากฏในสื่อละครโทรทัศน์นั้น มีความคล้ายคลึงกับรายการมิวสิควิดีโอด้วย เป็นการสร้างความประทับใจและความเพลิดเพลินต่อผู้ชมโดยเฉพาะวัยรุ่นด้วย

การฟังเพลงที่มีการนำเสนอมิวสิควิดีโอ นั้น ทำให้ผู้ฟังเกิดจินตนาการ ซึ่งการมีจินตนาการนั้น เป็นสิ่งที่ช่วยให้มีการระบายถ่ายเทอารมณ์มีความคิดสร้างสรรค์และทำให้หลุดพ้นจากสภาพความเป็นจริงที่เคร่งเครียดน่าเบื่อหน่าย นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความโยงโย่ระหว่างบุคคล ในการพูดถึง คิดถึง ระลึกถึงเพลงและมิวสิควิดีโอ และทำให้ผู้ชมมีส่วนร่วม กับเพลงมากยิ่งขึ้นด้วย โดยการมีส่วนร่วมจะสูงสุดเมื่อบุคคลได้แทนที่ตนเองในภาพเหล่านั้น เปรียบเสมือนการชมละครโทรทัศน์ซึ่งผู้ชมละครมีส่วนร่วมด้วยกับละครโทรทัศน์มากยิ่งขึ้นโดยมีเพลงเป็นองค์ประกอบที่ส่งเสริมในการสื่อความหมายซึ่งเป็นการทำให้ผู้ชมมีส่วนร่วมด้วยกับละครโทรทัศน์ มีความรู้สึกซาบซึ้ง รวากับตนเองเป็นตัวละครเอก และเข้าใจในความรู้สึกของตัวละครนั้น ๆ ความรู้สึกดังกล่าวเป็นความรู้สึกที่ประทับใจในละครโทรทัศน์และเพลงละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้เกิดกระบวนการซื้อเทปเพลงละครโทรทัศน์ได้

ในการประพันธ์เพลงไทยสากลนั้น จะมีพื้นฐานในการประพันธ์คำร้องจากการสร้างเรื่อง (the story) ดังนั้นเพลงละครโทรทัศน์จึงมีความโดดเด่นในด้านของ "เรื่อง" ซึ่งผู้ฟังสามารถเข้าใจได้อย่างละเอียด นอกจากนี้การชมละครโทรทัศน์ยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ชมมีความรู้สึกร่วมกับละครโทรทัศน์ ไม่ว่าจะมีความรู้สึกสุขสมหวังหรือโศกเศร้า ผู้ชมจะได้หนีจากสภาพความเป็นจริงชั่วคราว (escape) เมื่อผู้ชมละครโทรทัศน์ได้ฟังเพลงละครที่สอดคล้องกับภาพเหตุการณ์ ยิ่งเป็นแรงเสริมให้ผู้ชมเกิดความซาบซึ้งด้วย

แต่อย่างไรก็ดี ศักยภาพของเพลงละครโทรทัศน์ที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึกของผู้ชมละครโทรทัศน์นั้น ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ คือ ระดับความดัง (Loudness) การเปลี่ยนแปลงความหนักเบาของเสียง (Dynamic Movement) ท่วงทำนองของเสียงที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึก (Emotional Motivation) ความชัดเจนและมีความหมาย (Clarity and Meaningfulness) สไตล์และการนำเสนอ (Style and Presentation) ความกลมกลืนและความขัดแย้งกับองค์ประกอบต่าง ๆ (Harmony and Contrast) เป็นต้นว่าเสียงที่ดังกว่าจะเด่นกว่า ดังนั้นจึงต้องมีการจัดสัดส่วนความดังของเสียงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นพร้อมกัน ตลอดจน

การจัดระดับความดังของเสียงให้เหมาะต่อการได้ยินของผู้ชมผู้ฟัง เสียงที่ชัดกว่า เสียงที่มีความหมายแฝงจะได้รับความสนใจมากกว่า ดนตรีที่มีท่วงทำนองลีลาที่แปลกใหม่ มีความหนักเบา จะสามารถส่งผลต่ออารมณ์ความรู้สึกมากกว่า เสียงที่มีความกลมกลืนจะไม่กระตุ้นความสนใจ แต่สามารถดึงดูดให้คลายตามโดยไม่รู้ตัว ในขณะที่เสียงที่ขัดแย้งต่อเสียงอื่น ๆ จะกระตุ้นความสนใจให้จดจ่อได้

ถึงแม้ว่าเพลงละครโทรทัศน์นั้นเป็นเพลงไทยสากลประเภทหนึ่ง แต่ข้อแตกต่างคือช่องทางการสื่อสารหลักในการนำเสนอคือโทรทัศน์มีใช้วิทยุตั้งเช่นเพลงไทยสากลทั่ว ๆ ไป ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ผู้ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวกับการจำหน่ายเทปเพลงละครโทรทัศน์นั้น มีเป้าหมายของผู้รับสารและผู้ซื้อเทปเพลง (Target Audience) ที่มีลักษณะเหมือนกัน (Homogeneous) โดยเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในข่าวสารร่วมกัน นั่นคือ มีความสนใจละครโทรทัศน์เหมือนกัน

การวางแผนเทปเพลงละครโทรทัศน์นั้นมีความสัมพันธ์กับการซื้อเทปละครโทรทัศน์ โดยจะเห็นได้ว่าเทปเพลงละครโทรทัศน์ในระยะแรกจะเป็นเทปเพลงที่จำหน่ายเมื่อละครโทรทัศน์หลายเรื่องจบบริบูรณ์แล้ว จึงมีการนำมารวมจำหน่าย ในระยะต่อมาจะมีการจำหน่ายเมื่อละครโทรทัศน์ได้แพร่ภาพแล้วประมาณกลางเรื่องหรือเกือบจบบริบูรณ์ จึงมีเทปเพลงออกมา และในปัจจุบันได้มีการรวมเพลงละครโทรทัศน์ที่ยังไม่มีการแพร่ภาพมาจำหน่ายด้วย ซึ่งละครโทรทัศน์ดังกล่าวนั้นควรจะติดตามมาในระยะใกล้ ดังนั้นช่วงเวลาการวางจำหน่ายเทปเพลงจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ คือ ผู้รับสารควรจะได้รู้จักละครโทรทัศน์ระยะหนึ่งแล้ว จึงมีการจำหน่ายเทปเพลงตามมา แต่อย่างไรก็ตาม จะพบว่าในปัจจุบันนี้เริ่มมีการส่งเสริมการตลาดละครหรือภาพยนตร์โดยใช้เพลงนำหน้าเช่น การเผยแพร่มิวสิกวิดีโอจากละครโทรทัศน์หรือภาพยนตร์และให้ข่าวสารในเรื่องผู้ขับร้องและผู้ประพันธ์ก่อน

จากปรากฏการณ์นี้ จะทำให้เห็นว่าละครโทรทัศน์ในปัจจุบันมีแนวโน้มของการมีเพลงประกอบละครโทรทัศน์มากขึ้น ตัวละครเอกแต่ละคนมีเพลงประจำตัว ซึ่งในประเด็นนี้เป็นการเพิ่มรายละเอียดของงานละครโทรทัศน์ เป็นการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคบางกลุ่ม และเป็นประโยชน์ต่อธุรกิจเทปเพลงไทยสากลด้วย